

SOSYOLOJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ DERNEĞİ TÜZÜĞÜDÜR

DERNEĞİN ADI

Madde 1. Derneğin Adı; "SOSYOLOJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ DERNEĞİ" olup, kısa adı HEGEM SAM-DER'dir.

Derneğin Merkezi, Bolu'dur. Gerektiğinde, ülkemizin her yerleşim biriminde ve yurt dışında dernek şubeleri açılabilir, kanuni temsilcilikler verilebilir. Dernek için eğer yurt dışında şube açmak veya yurt dışında kurulmuş dernek veya kuruluşlarla, üst kuruluşlara üye olma gereği duyulursa ilgili yasal mevzuata göre hareket edilecektir.

DERNEĞİN AMACI

Madde 2. Yeni yüzyılın sosyal yaşantılara getirdiği hızlı değişim süreçlerini çok yönlü olarak araştırmak, uygulamalı sosyolojiden ülkemizin daha çok yararlanması yolunda özgün projeler geliştirmek ve uygulamak; sosyal politika üretenlere, bilim çevrelerine ve ihtiyaç duyan diğerlerine sosyolojik veriler sağlamak.

ÇALIŞMA KONULARI

Madde: 3,00. Göç

3,01. Şiddet ve Suç

3,02. Mağdur Hakları

3,03. Risk Altındaki Çocuklar

3,04. Koruyucu Hukuk, Arabuluculuk

3,05. Uyuşturucu Madde Kullanımı, İntiharlar

3,06. İnsan Hakları, Çocuk Haklarının Geliştirilmesi

3,07. Ceza İnfaz Sisteminde İyileştirici Hizmetler

3,08. Denetimli Serbestlik ve İnfaz Sonrası İzleme

3,09. Sosyoloji Alanının Önemi ve Sosyologların İstihdamı

3,10. Küresel Sürecin Etkisinde Aile; Aile içi ve Akrabalar Arasında Şiddet

3,11. Eğitim, Eğitim Ortamlarında Riskler ve Şiddet, Eğitimde Fırsat Eşitliği

3,12. Çocuk Koruma Kanunu Diğer Sosyal Nitelikli Kanunlar; Uygulamaları

3,13. Engelliler ve Engelli Yakınlarının Sorunları; Engelli Envanteri Çıkartılması

3,14. Sosyolojik Nitelikle Her Türlü Saha Çalışmaları ve Kamuoyu Araştırmaları

ÇALIŞMA NİTELİKLERİ

Madde. 4.00. Bütün dünyada/ülkemizde giderek artan şiddet, saldırganlık, suç, terör, madde bağımlılığı ve intihar eğilimleri karşısında bireylerin/toplumun daha güçlü olmasını sağlayacak sosyal politikalar geliştirilmesine katkıda bulunacak her çeşit araştırmalar yapmak,

4.01. Göç olgusu (iç göç, dış göç; göç-şiddet-terör-suç ilişkisi, göç ve kötü şehirleşme, göç ve aile yapılarındaki zorlanmalar) üzerine çok yönlü saha çalışmaları/araştırmalar yapmak.

4.02. Şiddetin sebepleri, sonuçları ve suçu önleme konuları üzerinde araştırma yaparak çözüme yönelik hizmetler üretmek. Şiddeti, suçu ve mağduriyeti azaltma ihtiyaçları doğrultusunda yol haritası olacak uygulanabilir modeller geliştirmek, bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak.

4.03. Her çeşit şiddet ve suç türü bağlamında, ihtiyaç duyulan saha çalışmaları yapmak, araştırmacı/önleyici projeler geliştirmek, yürütmek; bilimsel raporlar hazırlamak. İlgili literatüre ve saha çalışmalarına dayalı her çeşit yayın etkinliğinde bulunmak. Ülke / İl / İlçe / Kurum / Kuruluşlar

Handwritten signature: Hüseyin Koculu

Handwritten signature: M. A.

Handwritten signature: S. Akın

düzeyinde, şiddet, suç, mağduriyet risk haritaları oluşturmak; ilgili bilimsel raporları hazırlamak. 1

4.04. Mağdurlarla ilgili ihtiyaç duyulan yasal mevzuatın oluşturulması, geliştirilmesi bağlamında çalışmalar yapmak; ulusal ve uluslararası nitelikte bilimsel etkinlikler (kongre, panel, sempozyum, konferans, seminer ve çalıştaylar) düzenlemek, raporlar hazırlamak.

4.05. İller, Bölgeler, Ülke ve Dünya düzeninde çocuk hakları, şiddet, saldırganlık, intihar, suç ve mağduriyet konularında kuramsal ve uygulamalar düzeyinde çalışmalar yapmak. Özellikle çocukların suça sürüklenmemesi ve suç mağduru olmaması için okulların, ilçelerin, illerin, bölgelerin "çocuk odaklı sosyal risk haritaları" çıkartılması için ilgili kurumlara stratejik eylem planları sunmak, bilimsel risk haritası çalışmalarını yapmak.

4.06. Suçu oluşmadan ailede, okulda ve diğer sosyal ortamlarda önlemek, toplumdaki yaygın "suç korkusu" travmasını daha düşük düzeye düşürmek için koruyucu, bilinçlendirici hizmetlerin yaygınlaşması boyutunda çalışmalar yapmak. Koruyucu hukuk, önleyici ve iyileştirici eğitim, anlaşmazlık çözümü, arabuluculuk alanlarında araştırma ve uygulama hizmetleri üreterek, şiddeti, suç, aile, okul ve diğer sosyal ortamlarda oluşmadan önlemek,

4.07. Uyuşturucu kullanım yaygınlığı, nedenleri, sonuçları ve önleme yolları üzerinde araştırmalar yapmak; projeler geliştirmek, uygulamak. İntihar eğilimleri ve nedenlerini araştırmak; insan ve toplum değerlerindeki değişim ve bozulmalarla intiharlar ve uyuşturucu kullanımı arasındaki bağları araştırmak; önleyici, iyileştirici modeller geliştirmek.

4.08. Özellikle çocuklar bağlamında olmak üzere, insan haklarının daha etkin bir kullanım düzeyine ulaşması için saha araştırmaları yapmak, projeler geliştirmek, yürütmek.

4.09. Suç olgusunu her yönüyle ve derinlemesine araştırmak, mükerrer suçluluğun önlenmesi, suçluların ve mağdurların rehabilitasyonu üzerine projeler geliştirmek, yürütmek.

4.10. Sosyal sorunların araştırılmasında ve çözüm önerileri geliştirilmesinde sosyoloji disiplininin önemini daha çok anlaşılması, sosyologların ilgili kurumlarda toplumsal hizmet kriterlerine göre yeterli düzeyde istihdam edilmesi yönünde çalışmalar yapmak, ilgili mercilere bilimsel raporlar hazırlamak, sunmak. Sosyologların hakları için çalışmalarda bulunmak.

4.11. Aile içi şiddet, Aile Cinayetleri, Akrabalar Arasında Şiddet konularında saha araştırmaları yapmak, projeler geliştirmek, yürütmek; başka projelere ortak olmak.

4.12. Eğitim ortamları ve okul çevresi bağlamında bağımsız bilim kuruluşlarına 'risk haritaları ve stratejik eylem planları' yaptırılması, çocuk koruma ve izleme kurullarının oluşturulması hususunda çalışmalar yapılması; okul rehberlik servislerinin, çocukların ruh sağlığı, sosyal uyumları, sorunlarıyla baş etmeleri ve başarıları açısından ailelerini/sosyal çevrelerini kapsayacak şekilde hizmet üretebilecek yeni bir yapıya kavuşturulması, okullarda psikologların ve sosyologların da görev almasının sağlanabilmesi için çalışmalar yapmak, projeler ve yasal düzenlemeler geliştirilmesi hususunda girişimlerde bulunmak.

4.13. Toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda sosyal politika üretenlere, yasal düzenlemelerde inisiyatif kullananlara yol gösterici çalışmalar yapmak, bilimsel raporlar ortaya koymak, şiddetle, suçla, mağduriyetle mücadeleyi güçlendirecek değişik sosyal hayat alanları ve coğrafi bölgeler için etkin modeller geliştirmek ve uygulamalara katkıda bulunmak.

4.14. Çocuk Koruma Kanunu'na, Aile Bireylerinin ve Kadının Şiddetten Korunmasına Dair Kanuna, SHÇEK Kanunu'na, Denetimli Serbestlik Kanunu'na ve diğer ilgili mevzuata taraf Bakanlıklarla işbirliği protokolleri yapma, ortak projeler üretme ve yürütmek.

4.15. Sosyolojik nitelikte her türlü saha çalışması, kamuoyu araştırmaları, bilimsel yayın, TV programları yapılması; kongre, sempozyum, çalıştay, panel, seminer, kurs düzenlenmesi; Vakıf, Akademi, Federasyon, Platform, Rehabilitasyon Kurumları kurulması için çalışmalarda bulunulması derneğin genel çalışma biçimlerini oluşturacaktır.

4.16. Derneğin faaliyet alanı tüm ülkedir. Çalışma konularına ve yürütülen işlerin, gereğine göre diğer ülkelerde de çalışmalar yapılacak/uluslararası faaliyetler yürütülebilecektir.

Prof. Dr. Köksal *MA SAMS*

Üye Olma Hakkı ve Üyelik İşlemleri

Madde 5- Fiil ehliyetine sahip bulunanlardan, derneğin amaç ve ilkelerini benimseyerek bu doğrultuda çalışmayı kabul edenler; özellikle, insan ve toplum bilimleri alanlarında eğitim almış olanlar ve dernek çalışma konuları çerçevesinde iş görenler derneğe üye olabilirler.

Üyelik başvurusu süreci, dernek üye formunun doldurulup imza edilerek yönetim kuruluna verilmesiyle başlar. Dernek Yönetim Kurulu, üyelik başvurusunu makul bir süre içinde görüşüp karara bağlar ve sonucu başvurana (elektronik posta ya da mektup yoluyla) olumlu ya da olumsuz olarak bildirir.

Derneğin amaçlarına büyük ölçüde hizmet edenler, Yönetim Kurulu kararıyla onursal üyeliğe ya da onursal başkanlığa seçilebilirler.

Üye Aidatı

Madde 6- Derneğe giriş ve üyelik ücretsizdir.

Üyelikten Çıkma

Madde 7- Her üye yazılı olarak bildirmek kaydıyla, dernekten çıkma hakkına sahiptir. Üyenin istifa dilekçesi yönetim kuruluna ulaştığı anda çıkış işlemleri sonuçlanmış sayılır. Üyelikten ayrılma, üyenin derneğe olan birikmiş borçlarını sona erdirmez.

Üyelikten Çıkarılma

Madde 8- Dernek üyeliğinden çıkarılmayı gerektiren haller:

- Dernek tüzüğüne aykırı davranışlarda bulunmak,
- Yetkili kurullarca verilen görevlerden sürekli kaçınmak, kararlara uymamak.
- Üye olma şartlarını kaybetmiş olmak,

Yukarıda sayılan durumlardan birinin tespiti halinde yönetim kurulu kararı ile kişiler üyelikten çıkarılabilir. Dernekten çıkan veya çıkarılanlar, üye kayıt defterinden silinir ve dernek malvarlığında hak iddia edemezler.

Dernek Organları

Madde 9- Derneğin Zorunlu Organları şunlardır;

- Genel Kurul
- Yönetim Kurulu
- Denetim Kurulu

Dernek Genel Kurulu ve Toplanma Usulü

Madde 10- Genel kurul, derneğin en yetkili karar organı olup; Şube üyeleri dahil derneğin asil üyelerinden oluşur. Fahri ve Onursal üyeler toplantılara katılabilir, söz alabilirlerse de oy hakları yoktur ve organlara seçilemezler.

- Dernek Genel Kurulu, bu tüzükte belli edilen zamanda olağan,
- Yönetim veya Denetim Kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı isteği üzerine otuz gün içinde olağanüstü toplanır. Olağan genel kurul, 3 yılda bir, Nisan ayı içerisinde, Yönetim Kurulunca belirlenecek gün yer ve saatte toplanır. Genel Kurul toplantıya, Dernek Yönetim Kurulunca çağrılır.

Yönetim Kurulu, genel kurulu toplantıya çağırılmazsa; üyelere birinin başvurusu üzerine sulh hukuk hakimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

Çağrı Usulü

Handwritten signatures and initials at the bottom of the page, including 'Tuz. H. Kocak', 'MA', and 'E. Armas'.

Yönetim kurulu, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Genel kurula katılma hakkı bulunan üyeler, en az on beş gün önceden, günü, saati, yeri ve gündemi gazete, mektup veya elektronik posta yolu ile bildirilmek suretiyle toplantıya çağrılır. Bu çağrıda, çoğunluk sağlanamaması sebebiyle toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının hangi gün, saat ve yerde yapılacağı da belirtilir. İlk toplantı ile ikinci toplantı arasındaki süre yedi günden az, altmış günden fazla olamaz.

Toplantı, üye katılım azlığı dışında bir nedenle geri bırakılırsa, bu durum geri bırakma sebepleri belirtilerek, ilk toplantı için yapılan çağrı usulüne uygun olarak üyelere duyurulur.

İkinci toplantının geri bırakma tarihinden itibaren en geç altı ay içinde yapılması zorunludur. Üyeler ikinci toplantıya, birinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağrılır. Genel kurul toplantısı bir defadan fazla geri bırakılamaz.

Toplantı Usulü

Genel kurul, katılma hakkı olan üyelerin salt çoğunluğunun, tüzük değişikliği ve derneğin feshi hallerinde ise üçte ikisinin katılımıyla toplanır; çoğunluğun sağlanamaması sebebiyle toplantının ertelenmesi durumunda ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak, bu toplantıya katılan üye sayısı, yönetim ve denetim kurulları üye tam sayısının iki katından az olamaz.

Genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesi toplantı yerinde hazır bulundurulur. Toplantı yerine girecek üyelerin resmi makamlarca verilmiş kimlik belgeleri, yönetim kurulu üyeleri veya yönetim kurulunca görevlendirilecek görevliler tarafından kontrol edilir. Üyeler, yönetim kurulunca düzenlenen listedeki adları karşısına imza koyarak toplantı yerine girerler.

Toplantı yeter sayısı sağlanmışsa durum bir tutanakla tespit edilir ve toplantı yönetim kurulu başkanı veya görevlendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından açılır. Toplantı yeter sayısı sağlanamaması halinde de yönetim kurulunca bir tutanak düzenlenir.

Açılıştan sonra, toplantıyı yönetmek üzere bir başkan ve yeteri kadar başkan vekili ile yazman seçilerek divan heyeti oluşturulur.

Dernek organlarının seçimindeki oylamalarda, üyelerin hazırın listesinde isimlerinin kontrol edilmesi ve divan heyetine kimliklerini göstermeleri sonrası oy kullanmaları esastır.

Toplantının yönetimi ve güvenliğinin sağlanması divan başkanına aittir.

Genel kurulda, gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin onda biri tarafından görüşülmesi yazılı olarak istenen konula da gündeme alınır.

Genel kurulda her üyenin bir oy hakkı vardır; üye oyunu şahsen kullanmak zorundadır. Onursal üyeler genel kurul toplantılarına katılabilir ancak oy kullanamazlar. Tüzel kişinin üye olursa, tüzel kişinin yönetim kurulu başkanı veya temsille görevlendireceği kişi oy kullanır.

Toplantıda görüşülen konular ve alınan kararlar bir tutanağa yazılır ve divan başkanı ile yazmanlar tarafından birlikte imzalanır. Toplantı sonunda, tutanak ve diğer belgeler yönetim kurulu başkanına teslim edilir. Yönetim kurulu başkanı bu belgelerin korunmasından ve yeni seçilen yönetim kuruluna yedi gün içinde teslim edilmesinden sorumludur.

Genel Kurulun Oy kullanma ve Karar Alma Usul ve Şekilleri

Madde 11-Genel kurulda, aksine karar alınmamışsa, yönetim ve denetim kurulu üyelerin seçimleri ve diğer konulardaki kararlar açık olarak oylanır. Eğer bir karar gereği gizli oylama yapılacaksa, toplantı başkanı tarafından mühürlenmiş kâğıtlar veya oy pusulaları, üyeler tarafından gereği yapıldıktan sonra içi boş bir kaba atılır ve oy vermenin bitiminden sonra, kullanılan oyların açık dökümü yapılarak sonuç belirlenir. Açık oylamada, genel kurul başkanının belirteceği yöntem uygulanır.

Madde 12-Toplantısız veya Çağrısız Alınan Kararlar

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Bütün üyelerin, bir araya gelmeksizin yazılı katılımıyla alınan kararlar ile dernek üyelerinin tamamının bu tüzükte yazılı çağrı usulüne uymaksızın bir araya gelerek aldığı kararlar geçerlidir. Bu şekilde karar alınması olağan toplantı yerine geçmez.

Genel Kurulun Görev ve Yetkileri

Madde 13-Aşağıda yazılı hususlar genel kurulca görüşülüp karara bağlanır.

- a)Dernek organlarının seçilmesi,
- b)Dernek tüzüğünün değiştirilmesi,
- c)Yönetim ve denetim kurulları raporlarının görüşülmesi ve yönetim kurulunun ibrası,
- ç)Yönetim kurulunca hazırlanan bütçenin görüşülüp, değerlendirilmesi ve kabulü,
- d)Derneğin diğer organlarının denetlenmesi ve gerek görüldüğünde haklı sebeplerle onların görevden alınması,
- e)Üyeliğin reddi veya üyelikten çıkarma hakkında verilen yönetim kurulu kararlarına karşı yapılan itirazların incelenmesi ve karara bağlanması,
- f)Dernek için gerekli olan taşınmaz malların satın alınması veya mevcut taşınmaz malların satılması hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi,
- g)Yönetim kurulunca dernek çalışmaları ile ilgili olarak hazırlanacak yönetmelikleri inceleyip aynen veya değiştirilerek onaylanması,
- h)Dernek yönetim ve denetim kurullarının kamu görevlisi olmayan başkan ve üyelerine verilecek ücret ile her türlü ödenek, yolluk ve tazminatlar ile dernek hizmetleri için görevlendirilecek üyelere verilecek gündelik ve yolluk miktarlarının tespit edilmesi,
- ı)Derneğin federasyona katılması ve ayrılmasının kararlaştırılması,
- i)Derneğin şubelerinin açılmasının kararlaştırılması ve açılmasına karar verilen şube ile ilgili işlemlerin yürütülmesi hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi,
- j)Derneğin uluslararası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek ve kuruluşlara üye olarak katılması veya ayrılması, vakıf kurulmasına karar verilmesi,
- k)Derneğin fesih edilmesi,
- l)Yönetim kurulunun diğer önerilerinin incelenip karara bağlanması,
- m)Derneğin en yetkili organı olarak derneğin diğer bir organına verilmemiş olan işlerin görülmesi ve yetkilerin kullanılması,
- n)Mevzuatta genel kurulca yapılması belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesi,

Yönetim Kurulunun Teşkili, Görev ve Yetkileri

Madde 14-Yönetim Kurulu beş asıl ve beş yedek üye olarak genel kurulca seçilir.

Yönetim kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında bir kararla görev bölüşümü yaparak Başkan, Başkan Yardımcısı, Sekreter ve üyeleri belirler.

Yönetim kurulu, tüm üyeleri haberdar etmek şartıyla her zaman toplantıya çağrılabilir. Üye tamsayısının yarısından bir fazlasının hazır bulunması ile toplanır. Kararlar, toplantıya katılan üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır.

Yönetim kurulu asıl üyeliğinde istifa veya başka sebeplerden dolayı boşalma olduğu takdirde genel kurulda seçilen yedek üyelerin göreve çağrılması mecburidir.

Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri

Yönetim kurulu aşağıdaki hususları yerine getirir.

- a)Derneği temsil etmek, gerekirse üyelerinden birine ya da üçüncü kişilere yetki vermek,

Handwritten signatures and names: M. A. S. ANNU S

- b) Gelir-giderle ilgili işlemleri yapmak, yeni bütçeyi hazırlayarak genel kurula sunmak,
- c) Derneğin çalışmaları ile ilgili yönetmelikleri hazırlayarak genel kurul onayına sunmak,
- d) Genel kurulun verdiği yetki ile şube açmaya ilişkin işlemlerin yürütülmesini sağlamak,
- e) Gerekli görülen yerlerde temsilcilik açılmasını sağlamak,
- f) Faaliyet yılı sonunda derneğin hesap tablosu veya bilanço ve gelir tablosu ile yönetim kurulu çalışmalarını açıklayan raporunu düzenlemek, toplandığında genel kurula sunmak,
- g) Genel kurulda alınan kararları uygulamak, bütçenin uygulanmasını sağlamak,
- h) Derneğe üye alınması veya üyelikten çıkarılma hususlarında karar vermek,
- i) Dernek tüzüğü bağlamında yetkisi içindeki her çeşit kararı almak ve uygulamak,
- k) Mevzuatın kendisine verdiği diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak,

Denetim Kurulunun Teşkilî, Görev ve Yetkileri

Madde 15-Denetim Kurulu, üç asıl ve üç yedek üye olarak genel kurulca seçilir. Denetim kurulu asıl üyeliğinde istifa veya başka sebeplerden dolayı boşalma olduğu takdirde genel kurulda aldığı oy çokluğu sırasına göre yedek üyelerin göreve çağrılır.

Denetim Kurulunun Görev ve Yetkileri

Denetim kurulu; derneğin, tüzüğünde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediğini, defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve dernek tüzüğüne uygun olarak tutulup tutulmadığını, dernek tüzüğünde tespit edilen esas ve usullere göre ve bir yılı geçmeyen aralıklarla denetler; denetim sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunar. Denetim Kurulu, gerektiğinde genel kurulu toplantıya çağırır.

Zorunlu Olmayan Organlar: Bilim Kurulu

Madde 16-Yönetim Kurulunca istenirse Dernek Bilim Kurulu oluşturulabilir. Bilim Kurulu, bilim insanı dernek üyelerinden oluşur. Bilim Kurulu oluştuktan sonra, kurul kendi arasından bir başkan ve iki başkan vekili seçer.

Bilim Kurulu üyeleri derneğin çalışma konu ve biçimleri doğrultusunda dernekçe üretilen projelere, yayınlara ve yürütülen hizmetlere katkı verirler. Kurul bir danışma (istişare) organı niteliğinde olup, dernek çalışmaları (plan, program, rapor, proje, bilimsel-kültürel etkinlik, saha çalışmaları, yayın vd.) kapsamında istişarede bulunan, bilimsel raporlar oluşturan ve onaylayan, dernek konuları kapsamında plan, program, strateji geliştirmede, bilimsel raporlar, yazılı ve görsel yayınlar oluşturmada katkı veren birim özelliğindedir.

Bilim kurulu derneğin zorunlu bir organı olmayıp, hiçbir şekilde derneğin zorunlu kurullarının yetki ve sorumluluk alanlarına müdahalede de bulunamazlar.

Derneğin Gelir Kaynakları

Madde 17-Derneğin gelir kaynakları aşağıda sayılmıştır.

- a) Gerçek ve tüzel kişilerin kendi isteği ile derneğe yaptıkları bağış ve yardımlar,

[Handwritten signatures and initials]

- b)Dernek tarafından tertiplenen çeşitli etkinliklerden; basılı ve görsel yayın, proje, eğitim, danışmanlık, rapor, seminer, kurs, konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirler,
c)Derneğin, amacını gerçekleştirmek için ihtiyaç duyduğu geliri temin etmek amacıyla giriştiği ticari faaliyetlerden elde edilen kazançlar ve diğer gelirler.

Derneğin Defter Tutma Esas ve Usulleri, Tutulacak Defterler

Madde 18-Defter tutma esasları;

Dernekte, işletme hesabı esasına göre defter tutulur. Ancak, yıllık brüt gelirin Dernekler Yönetmeliğinin 31. Maddesinde belirtilen haddi aşması durumunda takip eden hesap döneminden başlayarak bilanço esasına göre defter tutulur.

Bilanço esasına geçilmesi durumunda, üst üste iki hesap döneminde yukarıda belirtilen haddin altına düşülürse, takip eden yıldan itibaren işletme hesabı esasına dönülebilir.

Yukarıda belirtilen hadde bağlı kalmaksızın yönetim kurulu kararı ile bilanço esasına göre defter tutulabilir.

Derneğin ticari işletmesi açılması durumunda, bu ticari işletme için, ayrıca Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre defter tutulur.

Kayıt Usulü

Derneğin defter ve kayıtları, ilgili mevzuat usul ve esaslarına uygun olarak tutulur.

Tutulacak Defterler

Dernekte, aşağıda yazılı defterler tutulur.

İşletme hesabı esasında tutulacak defterler ve uyulacak esaslar aşağıdaki gibidir:

a)Karar Defteri: Yönetim kurulu kararları tarih ve numara sırasıyla bu deftere yazılır ve kararların altı toplantıya katılan üyelerce imzalanır.

b)Üye Kayıt Defteri: Derneğe üye olarak girenlerin kimlik bilgileri, derneğe giriş ve çıkış tarihleri bu deftere işlenir. Üyelerin ödedikleri giriş ve yıllık aidat miktarları bu deftere işlenebilir.

c)Evrak Kayıt Defteri: Gelen ve giden evraklar, tarih ve sıra numarası ile bu deftere kaydedilir. Gelen evrakın asılları ve giden evrakın kopyaları dosyalanır. Elektronik posta yoluyla gelen veya giden evraklar çıktısı alınmak suretiyle saklanır.

ç)Demirbaş Defteri: Derneğe ait demirbaşların edinme tarihi ve şekli ile kullanıldıkları veya verildikleri yerler ve kullanım sürelerini dolduranların kayıttan düşürülmesi bu deftere işlenir.

d)İşletme Hesabı Defteri: Dernek adına alınan gelirler ve yapılan giderler açık ve düzenli olarak bu deftere işlenir.

e)Alındı Belgesi Kayıt Defteri: Alındı belgelerinin seri ve sıra numaraları, bu belgeleri alan ve iade edelerin adı, soyadı ve imzaları ile aldıkları ve iade ettikleri tarihler bu deftere işlenir.

f)Bilanço esasında tutulacak defterler ve uyulacak esaslar aşağıdaki gibidir:

g) (a) bendinin 1, 2, 3 ve 6'ncı alt bentlerinde kayıtlı defterler bilanço esasında defter tutulması durumunda da tutulur.

h)Yevmiye Defteri, Büyük Defter ve Envanter Defteri: Bu defterlerin tutulma usulü ile kayıt şekli Vergi Usul Kanunu ile bu Kanununun Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği esaslarına göre yapılır.

[Handwritten signatures and initials]

Defterlerin Tasdiki

Dernekte, tutulması zorunlu olan defterler kullanmaya başlamadan önce il dernekler müdürlüğüne veya notere tasdik ettirilir. Bu defterlerin kullanılmasına sayfaları bitinceye kadar devam edilir ve defterlerin ara tasdiki yapılmaz. Ancak, bilanço esasına göre tutulan defterler ile form veya sürekli form yapraklı defterlerin, kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda, her yıl yeniden tasdik ettirilmesi zorunludur.

Gelir Tablosu ve Bilanço Düzenlenmesi

İşletme hesabı esasına göre kayıt tutulması durumunda yılsonlarında (31 Aralık) (Dernekler Yönetmeliği EK-16'da belirtilen) "İşletme Hesabı Tablosu" düzenlenir. Bilanço esasına göre defter tutulması durumunda ise, yılsonlarında (31 Aralık), Maliye Bakanlığınca yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerini esas alarak bilanço ve gelir tablosu düzenlenir.

Derneğin Gelir ve Gider İşlemleri

Madde 19-Gelir ve gider belgeleri;

Dernek gelirleri, (Dernekler Yönetmeliği EK- 17'de örneği bulunan) "Alındı Belgesi" ile tahsil edilir. Dernek gelirlerinin bankalar aracılığı ile tahsili halinde banka tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgeler alındı belgesi yerine geçer.

Dernek giderleri ise fatura, perakende satış fişi, serbest meslek makbuzu gibi harcama belgeleri ile yapılır. Ancak derneğin, Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesi kapsamında bulunan ödemeleri için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre gider pusulası, bu kapsamda da bulunmayan ödemeleri için (D.Y. EK-13'te örneği bulunan) "Gider Makbuzu" düzenlenir.

Dernek tarafından kişi, kurum veya kuruluşlara yapılacak bedelsiz mal ve hizmet teslimleri (Dernekler Yönetmeliği EK-14'te örneği bulunan) "Aynı Yardım Teslim Belgesi" ile yapılır. Kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından derneğe yapılacak bedelsiz mal ve hizmet teslimleri ise (Dernekler Yönetmeliği EK-15'te örneği bulunan) "Aynı Bağış Alındı Belgesi" ile kabul edilir.

Alındı Belgeleri

Dernek gelirlerinin tahsilinde kullanılacak "Alındı Belgeleri" (Dernekler Yönetmeliği EK-17'de gösterilen biçim ve ebatta) yönetim kurulu kararıyla, matbaaya bastırılır.

Alındı belgelerinin bastırılması ve kontrolü, matbaadan teslim alınması, deftere kaydedilmesi, eski ve yeni saymanlar arasında devir teslimi ve alındı belgesi ile dernek adına gelir tahsil edecek kişi veya kişiler tarafından bu alındı belgelerinin kullanımına ve toplanılan gelirlerin teslimine ilişkin hususlarda Yönetmeliğin ilgili hükümlerine göre hareket edilir.

Yetki Belgesi

Yönetim kurulu asıl üyeleri hariç, dernek adına gelir tahsil edecek kişi veya kişiler, yetki süresi de belirtilmek suretiyle, yönetim kurulu kararı ile tespit edilir. Gelir tahsil edecek kişilerin açık kimliği, imzası ve fotoğraflarını ihtiva eden (Dernekler Yönetmeliği Ek-19'da yer alan) "Yetki Belgesi" dernek tarafından iki nüsha olarak düzenlenerek, dernek yönetim kurulu başkanınca onaylanır. Yönetim kurulu asıl üyeleri yetki belgesi olmadan gelir tahsil edebilir.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Yetki belgelerinin süresi yönetim kurulu tarafından en çok bir yıl olarak belirlenir. Süresi biten yetki belgeleri birinci fıkraya göre yenilenir. Yetki belgesinin süresinin bitmesi veya adına yetki belgesi düzenlenen kişinin görevinden ayrılması, ölümü, işine veya görevine son verilmesi gibi hallerde, verilmiş olan yetki belgelerinin dernek yönetim kuruluna bir hafta içinde teslimi zorunludur. Ayrıca, gelir toplama yetkisi yönetim kurulu kararı ile her zaman iptal edilebilir.”

Gelir ve Gider Belgelerinin Saklama Süresi

Defterler hariç olmak üzere, dernek tarafından kullanılan alındı belgeleri, harcama belgeleri ve diğer belgeler özel kanunlarda belirtilen süreler saklı kalmak üzere, kaydedildikleri defterlerdeki sayı ve tarih düzenine uygun olarak 5 yıl süreyle saklanır.

Beyanname Verilmesi

Madde 20-Derneğin, bir önceki yıla ait faaliyetleri ile gelir ve gider işlemlerinin yıl sonu itibarıyla sonuçlarına ilişkin (Dernekler Yönetmeliği EK-21’de sunulan) “Dernek Beyanname” dernek yönetim kurulu tarafından onaylandıktan sonra, her takvim yılının ilk dört ayı içinde dernek başkanı tarafından ilgili mülki idare amirliğine verilir.

Bildirim Yükümlülüğü

Madde 21. Mülki amirliğe yapılacak bildirimler

Genel Kurul Sonuç Bildirimi

Olağan veya olağanüstü genel kurul toplantılarını izleyen otuz gün içinde, yönetim ve denetim kurulları ile diğer organlara seçilen asıl ve yedek üyeleri içeren (Dernekler Yönetmeliği Ek-3’te yer alan) Genel Kurul Sonuç Bildirimi mülki idare amirliğine verilir. Genel kurul toplantısında tüzük değişikliği yapılması halinde; genel kurul toplantı tutanağı, tüzüğün değişen maddelerinin eski ve yeni şekli, her sayfası yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğunca imzalanmış dernek tüzüğünün son şekli, bu fıkra da belirtilen süre içinde ve bir yazı ekinde mülki idare amirliğine verilir

Taşınmazların Bildirilmesi

Derneğin edindiği taşınmazlar tapuya tescilinden itibaren otuz gün içinde (Dernekler Yönetmeliği EK-26’da sunulan) “Taşınmaz Mal Bildirimi”ni doldurmak suretiyle mülki idare amirliğine bildirilir.

Yurtdışından Yardım Alma Bildirimi

Dernek tarafından, yurtdışından yardım alınacak olması durumunda yardım alınmadan önce (Dernekler Yönetmeliği EK-4’te belirtilen) “Yurtdışından Yardım Alma Bildirimi” doldurup mülki idare amirliğine bildirimde bulunulur.

Nakdi yardımların bankalar aracılığıyla alınması ve kullanılmadan önce bildirim şartının yerine getirilmesi zorunludur.

Değişikliklerin Bildirilmesi

Derneğin yerleşim yerinde meydana gelen değişiklik (Dernekler Yönetmeliği EK-24’te belirtilen) “Yerleşim Yeri Değişiklik Bildirimi”; genel kurul toplantısı dışında dernek organlarında meydana gelen değişiklikler (Dernekler Yönetmeliği EK-25’te belirtilen) “Dernek Organlarındaki

[Handwritten signatures and initials]

Değişiklik Bildirimi" doldurulmak suretiyle, değişikliği izleyen otuz gün içinde mülki idare amirliğine bildirilir.

Dernek tüzüğünde yapılan değişiklikler de tüzük değişikliğinin yapıldığı genel kurul toplantısını izleyen otuz gün içinde, genel kurul sonuç bildirimini ekinde mülki idare amirliğine bildirilir.

Derneğin İç Denetimi

Madde 22-Dernekte genel kurul, yönetim kurulu veya denetim kurulu tarafından iç denetim yapılabileceği gibi, bağımsız denetim kuruluşlarına da denetim yaptırılabilir. Genel kurul, yönetim kurulu veya bağımsız denetim kuruluşlarınca denetim yapılmış olması, denetim kurulunun yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Denetim kurulu tarafından en geç yılda bir defa derneğin denetimi gerçekleştirilir. Genel kurul veya yönetim kurulu, gerek görülen hallerde denetim yapabilir veya bağımsız denetim kuruluşlarına denetim yaptırabilir.

Derneğin Borçlanma Usulleri

Madde 23-Dernek amacını gerçekleştirmek ve faaliyetlerini yürütebilmek için ihtiyaç duyulması halinde yönetim kurulu kararı ile borçlanma yapabilir. Bu borçlanma kredili mal ve hizmet alımı konularında olabileceği gibi nakit olarak ta yapılabilir. Ancak bu borçlanma, derneğin gelir kaynakları ile karşılanamayacak miktarlarda ve derneği ödeme gücüne düşürecek nitelikte yapılamaz.

Derneğin Şubelerinin Kuruluşu

Madde 24-Dernek, gerekli görülen yerlerde yönetim kurulu kararıyla şube açabilir. Bu amaçla dernek yönetim kurulunca yetki verilen en az üç kişilik kurucular kurulu, ilgili mevzuatta belirtilen şube kuruluş bildirimini ve gerekli belgeleri, şube açılacak yerin en büyük mülki amirliğine verir.

Şubelerin Görev ve Yetkileri

Madde 25-Şubeler, tüzel kişiliği olmayan, dernek amaç ve hizmet konuları doğrultusunda özerk faaliyetlerde bulunmakla görev ve yetkili, tüm işlemlerinden doğan alacak ve borçlarından ötürü kendisinin sorumlu olduğu dernek iç örgütüdür.

Şubelerin Organları ve Şubelere Uygulanacak Hükümler

Madde 26- Şubenin organları, Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu'dur. Genel kurul, şubenin kayıtlı üyelerinden oluşur. Yönetim kurulu, beş asıl ve beş yedek, denetim kurulu ise üç asıl ve üç yedek üye olarak şube genel kurulunca seçilir.

Bu organların görev ve yetkileri ile bu tüzükte yer alan dernekle ilgili diğer hükümler, mevzuatın öngördüğü çerçevede şube'de de uygulanır.

Şubelerin Genel Kurulları ve Merkez Genel Kurulunda Nasıl Temsil Edileceği

[Handwritten signatures and initials]

Madde 27- Şubeler, genel kurul olağan toplantılarını genel merkez genel kurulu toplantısından en az iki ay önce bitirmek zorundadırlar.

Şubelerin olağan genel kurulu, 3 yılda bir, Şubat ayı içerisinde, şube yönetim kurulunca belirlenecek gün yer ve saatte toplanır.

Şubeler, genel kurul sonuç bildiriminin bir örneğini toplantının yapıldığı tarihi izleyen otuz gün içinde mülki idare amirliğine ve dernek genel merkezine bildirmek zorundadırlar.

Şubeler, genel merkez genel kurulunda seçimlik ve doğal delegelerle temsil edilir. Şubelerin yönetim ve denetim kurulu başkanları doğal delege olarak, şubede kayıtlı her yirmi (20) üye için bir (1), arta kalan üye sayısı 10'dan fazla, veya toplam üye sayısı 20'den az ise bu üyeler için de bir olmak üzere seçilecek delegeler de seçimlik delege olarak, şubeyi temsilen genel merkez genel kuruluna katılma hakkına sahiptir.

Genel merkez genel kuruluna en son şube genel kurulunda seçilen delegeler katılır. Genel merkez yönetim ve denetim kurulu üyeleri genel merkez genel kuruluna katılır, ancak şube adına delege seçilmedikleri sürece oy kullanamazlar.

Şubelerin yönetim veya denetim kurulunda görevli olanlar, genel merkez yönetim veya denetim kuruluna seçilirlerse şubedeki görevlerinden ayrılırlar.

Temsilcilik Açma

Madde 28-Dernek, gerekli gördüğü yerlerde dernek faaliyetlerini yürütmek amacıyla yönetim kurulu kararıyla temsilcilik açabilir. Temsilciliğin adresi, yönetim kurulu kararıyla temsilci olarak görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından o yerin mülkî idare amirliğine yazılı olarak bildirilir. Temsilcilik, genel kurulunda temsil edilmez; şubeler temsilcilik açamazlar.

Örgütlenme ve Uluslararası Faaliyet Serbestliği

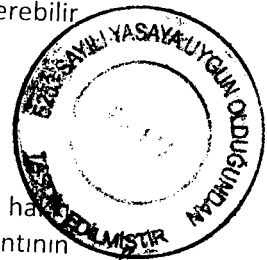
Madde 29-Dernek, amaçlarını gerçekleştirmek için, yönetim kurulu kararıyla kuruluş amacına uygun olan derneklerle birleşerek platform, federasyon kurabilir ve aynı doğrultuda federasyonlara katılabilir; vakıf, sendika, üniversitelerin araştırma uygulama merkezleri ve benzeri sivil toplum oluşumlarıyla platformlar oluşturulabilir.

Dernek amaçları ve çalışma konuları doğrultusunda ihtiyaç halinde, yasal mevzuatın gerektirdiği biçimde uluslararası çalışmalara girişebilir, yurtdışında kurulmuş dernek, vakıf vb. kuruluşlara üye olarak katılabilir, çeşitli biçimlerde ortaklık kurabilir. Yine bu kapsamda olmak üzere; yabancı ülkelerdeki dernek veya diğer kuruluşların üyelerini Türkiye'ye davet edebilir ve dernek tüzüğü kapsamındaki çalışmaların gerektirdiği etkinliklerde bulunmak üzere bazı üyelerini veya dernek üyesi olma hakkına sahip üçüncü kişileri yurtdışına gitmek üzere görevlendirebilir.

Dernek çalışma konuları ve biçimleri doğrultusunda, ulusal ve uluslararası nitelikte projeler geliştirebilir, başka kurum, kuruluş ve kişilerce geliştirilen projelere ortak olabilir, destek verebilir ve herhangi bir biçimde katılabilir.

Tüzüğün Ne Şekilde Değiştirileceği

Madde 30-Tüzük değişikliği genel kurul kararı ile yapılabilir. Genel kurulda tüzük değişikliği yapılabilmesi için genel kurula katılma ve oy kullanma hakkına sahip bulunan üyelerin 2/3 çoğunluğu aranır. Çoğunluğun sağlanamaması sebebiyle toplantının

[Handwritten signatures and initials]

ertelenmesi durumunda ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak, bu toplantıya katılan üye sayısı, yönetim ve denetim kurulları üye tam sayısının iki katından az olamaz. Tüzük değişikliği için gerekli olan karar, genel kurula katılan ve oy kullanma hakkı bulunan üyelerin oylarının 2/3'ü ile alınır. Genel kurulda tüzük değişikliği oylaması açık olarak yapılır.

Derneğin Feshi ve Mal Varlığının Tasfiye Şekli

Madde 31-Genel kurul, her zaman derneğin feshine karar verebilir.

Genel kurulda fesih konusunun görüşülebilmesi için genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı bulunan üyelerin 2/3 çoğunluğu aranır.

Çoğunluğun sağlanamaması sebebiyle toplantının ertelenmesi durumunda ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak, bu toplantıya katılan üye sayısı, yönetim ve denetim kurulları üye tam sayısının iki katından az olamaz.

Fesih kararının alınabilmesi için gerekli olan karar çoğunluğu toplantıya katılan ve oy kullanma hakkı bulunan üyelerin oylarının 2/3'ü'dür. Genel kurulda fesih kararı oylaması açık olarak yapılır.

Genel kurulca fesih kararı verildiğinde, derneğin para, mal ve haklarının tasfiyesi son yönetim kurulu üyelerinden oluşan tasfiye kurulunca yapılır. Bu işlemlere, feshine ilişkin genel kurul kararının alındığı veya kendiliğinden sona erme halinin kesinleştiği tarihten itibaren başlanır. Tasfiye süresi içinde bütün işlemlerde dernek adında; "Tasfiye halinde, Sosyolojik Araştırmalar Merkezi Derneği" ibaresi kullanılır.

Tasfiye kurulu, derneğin para, mal ve haklarının tasfiyesi işlemlerini baştan sonuna kadar tamamlamakla görevli ve yetkilidir. Bu kurul, önce derneğin hesaplarını inceler. İnceleme esnasında derneğe ait defterler, alındı belgeleri, harcama belgeleri, tapu ve banka kayıtları ile diğer belgelerinin tespiti yapılarak varlık ve yükümlülükleri bir tutanağa bağlanır.

Tasfiye işlemleri sırasında derneğin alacaklılarına çağrıda bulunulur ve varsa malları paraya çevrilerek alacaklılara ödenir. Derneğin alacaklı olması durumunda alacaklar tahsil edilir. Alacakların tahsil edilmesi ve borçların ödenmesinden sonra kalan tüm para, mal ve hakları, genel kurulda belirlenen yere devredilir. Genel kurulda, devredilecek yer belirlenmemişse derneğin bulunduğu ildeki amacına en yakın ve fesih edildiği tarihte en fazla üyeye sahip derneğe devredilir.

Tasfiyeye ilişkin tüm işlemler tasfiye tutanağında gösterilir ve tasfiye işlemleri, mülki idare amirliklerince haklı bir nedene dayanılarak verilen ek süreler hariç üç ay içinde tamamlanır.

Derneğin para, mal ve haklarının tasfiye ve intikal işlemlerinin tamamlanmasını müteakip tasfiye kurulu tarafından durumun yedi gün içinde bir yazı ile dernek merkezinin bulunduğu yerin mülki idare amirliğine bildirilmesi ve bu yazıya tasfiye tutanağının da eklenmesi zorunludur.

Derneğin defter ve belgelerini tasfiye kurulu sıfatıyla son yönetim kurulu üyeleri saklar. Bu görev, bir yönetim kurulu üyesine de verilebilir. İlgili evrakın saklanma süresi beş yıldır.

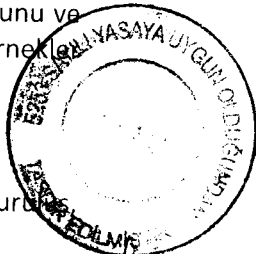
Hüküm Eksikliği

Madde 32-Bu tüzükte belirtilmemiş hususlarda Dernekler Kanunu, Türk Medeni Kanunu ve bu kanunlara atfen çıkartılmış olan Dernekler Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuatın dernekler hakkında hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 33-İşbu tüzük, dernek genel kurulunda kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer. Kurul dernek Yönetim Kurulu Başkanlığınca dernek tüzüğüne ve ilgili mevzuata göre yönetilir.

Bu tüzük on iki sahife ve otuz üç maddeden ibarettir.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]